

Vastaus kirjalliseen kysymykseen varautumisesta sähkökatkoihin kotihoidon hengityslaittepotilaiden kohdalla

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Peter Östmanin /kd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 456/2022 vp:

Miten hallitus aikoo varautua talven sähkökatkoihin hengityslaittepotilaiden potilasturvallisuuden näkökulmasta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hengityshalvauspotilaat ovat erikoissairaanhoidon potilasryhmä. Yliopistosairaaloissa on hengityshalvausyksiköt, jotka huolehtivat hengityshalvauspotilaiden hoidosta sairaalan ulkopuolella. Hoito on pääsääntöisesti kotona tapahtuvaa hoitoa, johon kuuluu potilaan kokonaisvaltainen perushoito ja laitevalvonta. Turvallisen elämää ylläpitävän invasiivisen hengitystukihoidon järjestäminen edellyttää osaavan terveydenhuollon ammattihenkilön tai muuten tähän hoitomuotoon koulutetun henkilön läsnäoloa useimmiten ympäri vuorokauden.

Suomessa ei tällä hetkellä ole yhtenevää käytäntöä siitä, miten jatkuva ja pitkäaikainen hengityskoneen tarve tulkitaan. Tämän vuoksi kaikilla elämää ylläpitävän hengityslaitteen käyttäjillä ei ole hengityshalvauspotilaan statusta. Niiden henkilöiden palvelut, jotka käyttävät hengityslaitetta, mutta joilla ei ole hengityshalvauspotilaan statusta, järjestetään tarpeen ja tilanteen mukaan tavalliseen tapaan sosiaalihuoltolain, vammaispalvelulain ja terveydenhuoltolain nojalla. Tästä johtuen kaikkien hengityslaitteita tarvitsevien henkilöiden asuinpaikkaan liittyvistä tiedoista ei voida muodostaa yhtä rekisteriä.

Lääkinnällisten laitteiden standardeissa on vaatimuksia ja suositukset laitteiden valmistajille. Hengityslaitteissa on hälytykset, äänihälytys ja tieto laitteen näytöllä kertomassa jäljellä olevasta virtamäärästä. Useissa malleissa on akkukapasiteettia esimerkiksi kahdeksasta tunnista ylöspäin. Lisäksi laitteisiin on saatavilla vara-akkuja. On huomioitava, että hengityslaitteita käyttävien henkilöiden avustajien tulee olla varautuneita laitteiden toimintahäiriöihin. Henkeä ylläpitäviä laitteita käyttävä henkilö voi olla yhteydessä omaan hoitotahoonsa ja laatia suunnitelman katkosten varalle. Viimesijassa voidaan harkita henkilön siirtoa esimerkiksi hoivayksikköön tai sairaalaan katkon ajaksi.

Kunnilla ja jatkossa hyvinvointialueilla on velvollisuus varautua valmiussuunnitelmilla ja muilla ennakoivilla toimenpiteillä häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Valmiussuunnitelmiin kirjataan, kuinka sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutoiminta turvataan häiriötilanteissa. Valmiussuunnitelmissa on huomioitu myös sähköjakeluun liittyvät häiriöt. Hoitoon liittyviä riskejä ja keinoja niiden ratkaisemiseksi on tärkeää kartoittaa asiakas- tai potilassuunnitelmissa.

Helsingissä 26.9.2022

Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén